

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Rolland-Ulsetåsen barnehage

Forord

Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*. Planhierarkiet er synliggjort i modellen

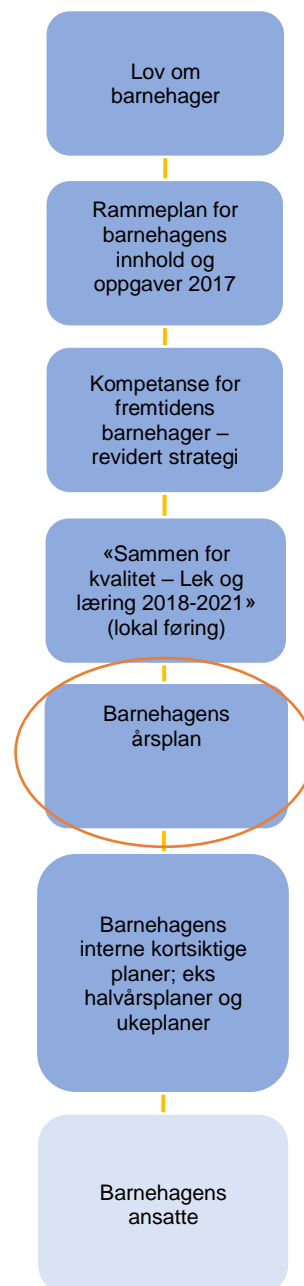
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

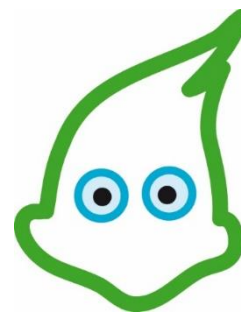
Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
Del 1	
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	7
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	8
– medvirkende barn i lek og læring	8
2.1 Tilknytning	8
2.2 Lek	8
2.3 Læring	9
2.4 Barns medvirkning	9
2.5 Vennskap og felleskap	10
2.6 Mangfold	10
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	11
3.1 Fagområder	11
3.1.1 Språk som basiskompetanse	12
3.1.2 Matematisk kompetanse	12
3.2 Digitale verktøy	12
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	14
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	14
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	14
4.2.1 Dokumentasjon	14
4.2.2 Vurdering	14
4.2.3 Oppfølging	15
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	15

Del to

I.	Barnesyn og læringssyn	17
II.	Pedagogisk relasjonskompetanse	18
III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	18
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	19
V.	Overganger	20
a.	Oppstart i barnehagen	20
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	20
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	20
VI.	Foreldremedvirkning	21
VII.	Bærekraftig utvikling	21
VIII.	Skyfritt – plan for inkluderende oppvekstmiljø	22
IX.	Barns seksuelle helse	22

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Rolland-Ulsetåsen er en barnehage med 94 barn fordelt på syv avdelinger. Vi er lokalisert i to hus, Rolland og Ulsetåsen. På Rolland er det 66 barn og fem avdelinger, på Ulsetåsen er det 26 barn og to avdelinger.

Barnehagen har tre avdelinger for barn i alderen 0-3 år, en avdeling 1-4 år og tre for barn i alderen 3-6 år.

I barnehagen er det 22,8 årsverk i faste stillinger. På avdelingene er det 10 pedagoger, hvor 7 er pedagogiske ledere og 3 er barnehagelærere. Det er også 8 barne- og ungdomsarbeidere og 3 assistenter. I tillegg er det styrer og pedagogisk konsulent som begge er barnehagelærere.

Det er ansatt egen renholder i barnehagen i 76% stilling

1.2 Metodevalg

ICDP

International Child Development Program er et enkelt, helsefremmende og forebyggende veiledningsprogram. Målet er å fremme barns utvikling gjennom styrking av relasjonen og samspillet med deres nære omsorgspersoner.

ICDP handler om omsorgsgivers syn på barnet; barnesyn, oppfatning av barnet, holdninger og verdier.

Programmet er delt opp i åtte tema for godt samspill

- Vis at du er glad i barnet
- Se og følg barnets initiativ
- Ta del i barnets følelser
- Gi ros og anerkjennelse
- Felles oppmerksomhet – felles opplevelse
- Gi mening
- Utvid med forklaring
- Sette positive grenser

Avdelingene arbeider systematisk med temaene gjennom året, og ICDP er en viktig del av vår plan for et godt psykososialt barnehagemiljø. Innholdet i hvert tema dokumenteres i avdelingenes månedsplan.

Alle ansatte i barnehagen har kunnskap om ICDP og bruker denne metoden i samspillet med barna. For mer informasjon; [Hjem – ICDP Norge](#)

LYTTENDE PEDAGOGIKK

«Lyttende pedagogikk» handler om å være i dialog med barn og anerkjenne deres meninger. I bunn ligger et syn på barnet som kompetent og ressurssterkt, nysgjerrig og utforskende allerede fra fødsel av. Barn er små vesener i utvikling som er avhengige av å få være aktivt deltagende i sin egen hverdag.

Vi skal reflektere, skape felles forståelse og videreutvikle barnehagens pedagogiske praksis. Pedagogisk dokumentasjon er et viktig redskap som skal lede oss mot en demokratisk arbeidsmåte i forhold til barna.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

- Barnet er født som et kompetent menneske
- Se barnet som subjekt
- Møte barnet på barnets egne premisser
- Justere seg etter barnet
- Bekrefte og veilede barnet

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

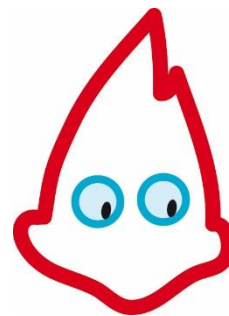
- Barnet skal oppleve en trygg og god hverdag
- Barnet opplever relasjoner preget av nærhet og innlevelse
- Barna viser omsorg for hverandre
- Barna møter voksne som er psykisk og fysisk til stede

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Fremheve det positive i hvert enkelt barn
- Barna kjenner tilhørighet og vennskap
- Voksne som er bevisst vårt ansvar som rollemodeller, både i ytringer, kroppsspråk og handlinger
- Fremme et inkluderende språk

2.0 Livsmestring for det 21. århundre - medvirkende barn i lek og læring

Hovedmål

Et godt psykososialt leke- og læringsmiljø for alle barna i barnehagen.

- Alle barn skal oppleve forutsigbarhet, stabilitet og trygghet i møtet med sensitive, varme og inkluderende ansatte

2.1 Tilknytning

Små barn knytter seg til personer som gir dem omsorg og nærhet, og som er stabilt til stede i deres tilværelse. Omsorgens intensjon er å se og bekrefte barnet, og å legge til rette for utvikling av trivsel, trygghet og tilknytning.

Når barnet starter i barnehagen, møter det nye omsorgspersoner. Vi legger vi til rette slik at barnet er mest på egen avdeling i begynnelsen, og får knytte seg til noen få ansatte. Avdelingspersonalet blir en trygg base og sørger for at barnets behov for trygghet og omsorg blir møtt på en god måte. Etter hvert blir barnet kjent med, og trygg på, flere ansatte og utvider sin lekearena i eget tempo.

Fokusområde

- Barna opplever trygghet i barnehagen.
  - Vi tar utgangspunkt i hvert enkelt barns behov og møter barna der de er
  - Foreldrene til nye barn har oppstartsamtale med pedagog på avdelingen
  - Barna som bytter avdeling innad i barnehagen besøker sin nye avdeling jevnlig våren 2024
  - Nye barn og foreldre, og barn og foreldre som bytter avdeling i barnehagen, inviteres til ettermiddagsbesøk, mai 2024
  - Nye barn og foreldre i barnehagen inviteres til «leketreff» i juni 2024
  - Velkomstbrev til nye barn i barnehagen, og barn som bytter avdeling, i juni 2024

Lek

Gjennom lek legges et grunnlag for barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Livsmestring handler om å mestre motstand, håndtere utfordringer og å være utholdende.

Leken skal være en hovedarena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Leken har en sentral plass i barnehagen, og dens egenverdi skal anerkjennes. Barnet er aktivt og medskapende i lek og læring.

Fokusområde

- Barna opplever glede og mestring gjennom lek
  - Små lekegrupper
  - Variert og inspirerende lekemiljø
  - Barnas ønsker blir lyttet til
  - De ansatte er støttespillere i leken

- Tid og rom til lange lekesequenser

2.2 Læring

«Barns læring tar utgangspunkt i hvordan de opplever verden. Barn lærer når innholdet gir mening og betyr noe for dem. For barnet er det ikke noe skille mellom lek og læring.» (Kvalitetsutviklingsplan s. 27)

Barna er nysgjerrige og utforskende i møtet med omgivelsene. Vi skal gi barna en positiv opplevelse av læring hvor de danner tiltro til egne evner.

Barnas opplevelser og erfaringer i hverdagen er utgangspunktet for å videreutvikle barnas positive selvbilde, deres tro på seg selv og deres evne til å leke og lære.

Fokusområde

- Barna har tro på seg selv og lyst til å lære
  - Ivareta barnas nysgjerrighet og vitebegjærighet
  - Personale som undrer seg sammen med barna rundt ulike tema
  - Sensitive voksne som er imøtekommende for barnas innspill, tanker og spørsmål
  - Ta utgangspunkt i barnas interesser gjennom temaarbeid på avdelingene
  - Utvide og gi mening til det barna er opptatt av

2.3 Barns medvirkning

Medvirkning betyr at en har muligheten til å si sin mening om noe. Barna skal bli lyttet til, bli tatt på alvor og møtes med respekt og anerkjennelse, selv om de ikke alltid kan bestemme. På denne måten gis barna en aktiv medskapende rolle i sin egen hverdag og læringsprosess.

Fokusområde

- Barna opplever at de har innflytelse på det som skjer i barnehagen
  - Lyttende ansatte som er involvert og til stede
  - Barnesamtaler
  - Både non-verbalt og verbalt språk blir hørt
  - Små lekegrupper etter behov
  - Innholdet i tema og prosjektarbeid tar utgangspunkt i det barna er opptatt av
  - Temaarbeid/prosjektarbeid som varer over tid

2.4 Vennskap og felleskap

Barna skal få hjelp til å balansere mellom å ivareta egne behov og hensynet til andre. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av sosialt felleskap og vennskap.

Fokusområde

- Barna opplever samspill og felleskap
  - Gode normer og regler for samspill
  - Hjelpe barna til å sette ord på egne følelser og behov
  - Hjelpe barna med å lytte til andre
  - Felles tema, aktiviteter og opplevelser
  - Støtte barna i konfliktløsning

2.5 Mangfold

Ved å synliggjøre det enkelte barns verdi i felleskapet, skaper vi et miljø som fremmer felleskap, evnen til samspill, solidaritet og samhold.

Fokusområde

- Barna opplever seg selv og alle barn som en viktig del av barnegruppen
  - Familiehus med foto av hver familie
  - Samtaler med barna om likheter og ulikheter
  - Fremheve og verdsette hvert barns positive egenskaper
  - «FN-uke» og arbeid med Barnekonvensjonen
  - Illustrasjoner som utgangspunkt for refleksjon
  - Markering av høytider som jul, påske, id, og eventuelle andre høytider fra kulturer som er representert på avdelingene.
  - Markering av Samefolkets dag og 17.mai

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

«Den magiske kroppen»

I år er temaet vårt «den magiske kroppen».

«I kroppen min bor jeg
Her er det plass til meg
Og kroppen min er fin, bare se»

Hogne Moe

Prosessorientert tilnærming

- Vi begynner med å observere hva barna er opptatt av
- Vi tilfører ny kunnskap om tema, gjennom ulike innfallsvinkler.
- Barna opplever og erfarer, og øker sin forståelse og kunnskap utfra sine evner og forutsetninger.

August- September	Trygghet på avdelingen Gruppedynamikk Start på prosjektet «Den magiske kroppen»	Barna og personalet blir kjent med hverandre Observasjon av barnas lek og interesser; hva er barna opptatt av? Introduksjon av temaet «Den magiske kroppen».
Oktober- November	Prosjektarbeid	Fordyping i temaet sammen med barna. Justering/endring
Desember	Juleforberedelser	Juleaktiviteter- og tradisjoner
Januar- Juni	Prosjektarbeid	Fordyping i temaet sammen med barna. Justering/endring

3.1 Fagområder

I hverdagen og gjennom prosjektet «Den magiske kroppen» jobber vi tverrfaglig med alle rammeplanens fagområder

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Barnehagen skal ha et rikt språkmiljø hvor leken er sentral og alle ansatte er gode rollemodeller. Gjennom leken utvikler barna sin språkforståelse, utvider sitt ordforråd og lærer å bruke språket i samspill. Gjennom systematisk språkarbeid får barna mulighet til å erfare ulike språklige uttrykk.

Fokusområde

- Barna opplever glede ved å uttrykke seg og være språklig nysgjerrig.
  - Et variert språkmiljø med utgangspunkt i tema/prosjekt
  - Bruke sang, rim, regler og bøker aktivt sammen med barna
  - Bruke fantasi, humor og fabulere sammen med barna
  - Personalet er aktive samtalepartnere og setter ord på tanker og følelser
  - Observasjoner av barns språk

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematisk kompetanse hjelper barnet til å skape sammenheng og mening i sine erfaringer. Arbeidet med matematisk kompetanse i barnehagen tar utgangspunkt i barns lek, konstruksjon, eksperimentering, sortering og sammenligning.

Fokusområde

- Barna erfarer matematikk gjennom lek og øker sin matematiske nysgjerrighet
  - Bruk av et matematisk språk i hverdagen
  - Personalet skaper rom for eksperimentering og undring
  - Ta i bruk ulike former for materiell
  - Bygge- og konstruksjonslek

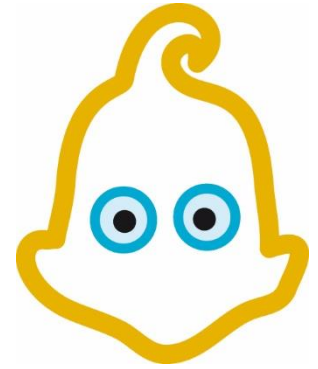
3.2 Digitale verktøy

Digitale verktøy er en del av barna hverdag, og skal i barnehagen være en kilde til lek, kreativitet og innhenting av ny kunnskap. Barna får kjennskap til de digitale verktøy vi har i barnehagen, og erfaring med hva de ulike verktøyene kan brukes til.

Fokusområder

- Barna erfarer digitale verktøy som støtte i læringsprosessene
- Barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier
  - Bevisst forhold til opphavsrett
  - Ivaretagelse av personvern
- De eldste barna får tilgang til og bruker aktivitetene innenfor det digitale programmet Salaby

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Vi er en barnehage som er en lærende organisasjon, hvor utvikling av personalets kompetanse står sentralt. Vi skal endre og utvikle oss ved å dele kunnskap, og skape og videreutvikle en felles kvalitetsforståelse hos alle ansatte i barnehagen. Utviklingsarbeid krever at alle er lojale mot felles uttalt praksis.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Mål: Alle barn skal oppleve forutsigbarhet, stabilitet og trygghet i møte med sensitive, varme og inkluderende ansatte

- Personalet har god forståelse av alle temaene i ICDP
- Utvide personalets forståelse av tema 6-8
- Bevisstgjøring i refleksjon over egen praksis

Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

- Praksisfortellinger m/refleksjon - Øke personalets kompetanse om praksisfortellinger som observasjons og dokumentasjonsmetode
- Avdelingenes månedsplaner
- «Glimt fra barnas hverdagsliv» i Vigilo

4.2.2 Vurdering

- Refleksjoner på ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager
- Dybdeanalyse av praksisfortellinger etter modell fra boken «Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger»
- Barnesamtaler, både systematisk og spontant i hverdagen
- Observasjoner – lytte ut barnestemmen

4.2.3 Oppfølging

Konklusjonene fra vurderingsarbeidet vil bli jobbet med i personalgruppen. Vi vil på bakgrunn av det vi ser, justere arbeidet vårt og bestemme veien videre

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Foreldrene

- Tema i foreldresamtalene
- Brukerundersøkelse 2023

Barna skal medvirke i egen hverdag. Barnas innspill skal vektlegges i planlegging og utvikling

- Barnesamtaler
- Hverdagssamtaler
- Observasjoner

Kultur og tradisjoner

Tradisjoner i barnehagen gir barn og voksne felles opplevelser og noe å se frem til. Avdelingene på samme hus samarbeider om innhold og gjennomføring.

10. oktober **Verdensdag for psykisk helse**
Vi markerer verdensdagen for psykisk helse. Årets tema er «Vi trenger å høre til – lag plass»
- Uke 42/43 **Barnekonvensjonen og FN-dagen**
Avdelingene arbeider med en av artiklene i barnekonvensjonen, og barns rettigheter.
- Ettermiddagstreff**
I forbindelse med FN-dagen inviterer vi foreldre til ettermiddagstreff i barnehagen.
13. des. **Lucia-feiring**
Foreldrene inviteres til feiring om morgenen. 3-5-åringene går i Luciatog og synger. I forkant baker vi lussekatter og øver på Lucia-sangen.
20. des. **Nissefest**
Vi har samling med drama og julesanger. Vi går rundt juletreet, spiser grøt og kanskje kommer nissen på besøk.
- Januar/
februar **Samenes nasjonaldag**
I månedsskiftet januar/februar arbeider avdelingene med samisk kultur og hverdagsliv. Vi markerer nasjonaldagen 6. februar.
23. februar **Temafest**
Fest i forbindelse med årets temaarbeid «Den magiske kroppen». Innholdet bestemmes av barnas interesser underveis i prosjektarbeidet og det de er opptatt av her og nå.
- Mars **Barnehagedagen**
Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Foreldreutvalget for barnehager som sammen står bak barnehagedagen. Målet er å synliggjøre hva barna får oppleve, erfare og lære i barnehagen.
- Uke 24 **Sommerfest**
Barnas familier inviteres til fest en ettermiddag. Familiene tar med egen mat, vi lager kakebord og barna underholder med sang.
- Gjennom året **Barnas fødselsdager**
Vi markerer barnets fødselsdager. Barnet får krone og en hilsen fra de andre barna. Vi flagger og gjør stas på bursdagsbarnet

Generell del

I. Barnesyn og læringssyn

Bergen kommunes verdier «Se barnet», «Varme» og «Inkludering» står sentralt i vår praksis.

Vi ser barnet som subjekt og i stand til å være aktivt deltakende i sin egen utviklings- og læringsprosess. Barnet ses som individ og et kompetent menneske. Barn har mye kunnskap om sitt eget liv og er relasjonsorienterte og meningsskapende fra fødselen av.

Barna skal møtes på egne premisser, og med anerkjennelse og kjærlighet. Hvert barn skal ses for den de er, og møte sensitive voksne som evner å forstå hva barnet prøver å formidle.

I vår barnehage skal barnet oppleve en trygg og god hverdag, med relasjoner preget av nærhet og innlevelse.

Innholdet i vår barnehage bygger på et helhetlig læringssyn hvor lek, omsorg og danning er grunnleggende. Barn lærer gjennom det de opplever og gjør, og i samspill med andre lærer de å forholde seg til hverandre.

Lekende læring er sentralt, og leken er barnas læringsarena. Det er her de gjør seg erfaringer og refleksjoner som fører til ny læring.

Vi vil at barna skal gjøre seg erfaringer og oppleve mestringsfølelse i lek, i her og nå situasjoner og i hverdagsaktiviteter. For å sikre læring og utvikling må de voksne være gode rollemodeller, være til stede og gi barna den støtten og veiledningen de trenger.

Barn er lekende, nysgjerrig og vitebegjærlig på ulike måter. Vi voksne skal fange alles interesse. Vi bruker hverdagssituasjoner til å bygge opp om barnas selvbilde, deres tro på seg selv og deres evne til å leke og lære.

Læringsmål i barnehagen settes som prosessmål, hvor opplevelser og erfaring er det viktigste. Barna erfarer hvordan de kan tilegne seg kunnskap og hvordan gjøre bruk av den.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et trygt og inkluderende sted for felleskap og vennskap. Relasjonene mellom barn, og mellom voksne og barn skal preges av respekt og anerkjennelse. Kvaliteten på relasjonene er de voksnes ansvar.

For å sikre kvalitet på den profesjonelle relasjonen har vi valgt å arbeide med metodene ICDP og Lyttende pedagogikk.

Lyttende pedagogikk handler om å være i dialog med barn, anerkjenne deres meninger og virkelig lytte til dem. Målet for dialogen er ikke enighet, men å forstå at vi er forskjellige. Barnehagen vår skal være en møteplass for felles læring, hvor verdier som likhet og delaktighet står sentralt.

Pedagogisk dokumentasjon er en viktig del av «Lyttende pedagogikk». Det handler om å se, lytte og tolke det som skjer i det pedagogiske arbeidet. Dokumentasjonen blir da et viktig verktøy som leder oss mot en demokratisk arbeidsmåte. Denne arbeidsmåten skal ikke være en fastlåst metode, men gir retning mot å holde det pedagogiske arbeidet i en stadig forandring.

Vi voksne må se barnet og situasjonen, og formidle det vi ser, hører og opplever. Vi skal reflektere over det, skape felles forståelse og videreutvikle barnehagens pedagogiske praksis.

International Child Development Program (ICDP) er et konkret, helsefremmende og forebyggende program. Målet er å fremme barns utvikling gjennom styrking av relasjonen og samspillet med deres nære omsorgspersoner.

ICDP har fokus på å utvikle den voksnes sensitivitet overfor barnet. Den voksne skal se barnet og eget samspill med barnet, forstå barnets ulike behov og å kunne møte disse.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Omsorg er en viktig del av hverdagen i barnehagen. Ifølge Rammeplanen er omsorg en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.

I vår barnehage skal den voksne være lyttende og nær i møte med barnet. Barna skal oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Omsorgen handler om relasjonen mellom personalet og barna, og om barnas relasjon til hverandre. Vi skal ivareta barnas behov for fysisk og mental omsorg samt stell, ernæring, søvn, ro og hvile.

I barnas møte med omsorgsfulle relasjoner dannes grunnlaget for utvikling av sosial kompetanse. Omsorgen skal bidra til at barna styrker sin selvfølelse og utvikler tillit til seg selv og andre. Her dannes grunnlaget for trivsel, glede og mestring.

Ifølge Rammeplanen skal leken ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. I vår barnehage skal vi sikre at alle barn opplever mestringsglede i leken. Vi skal fremme et inkluderende miljø der alle kan delta i lek og oppleve glede i lek. Leken skal være en hovedarena for barnas sosiale og språklige samhandling.

Gjennom samspillet i leken utvikler barna sin lekeferdighet, fantasi og kreativitet. Her dannes også grunnlaget for selvregulering og selvhevdelse. Barna utvikler sin evne til å ta tur, og sin demokratiske kompetanse. Leken er også en viktig kilde til humor, glede og livsutfoldelse.

Ifølge Rammeplanen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. I vår barnehage skal barna møte et personale som er tilstede og støtter opp under barnas nysgjerrighet, kreativitet og læringslyst. For å sikre læring og utvikling skal personalet være gode rollemodeller. Vi skal være oppmerksomme på barnas interesser og initiativ, og slik legge til rette for læring i hverdagen.

Barna er nysgjerrige og utforskende i møte med omgivelsene. Vi skal gi barna en positiv opplevelse av læring hvor de danner tiltro til egne evner. Opplevelse av mestring fremmer trivsel og god selvfølelse.

Gjennom utforskning utvikler barna evne til kritisk tenkning og å tåle motstand. Her dannes igjen grunnlaget for deltagelse i demokratiske fellesskap og evne til å være modig og selvstendig.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon er dynamisk og handler om fremgang, variasjon og utvikling.

Barnehagen planlegger og tilrettelegger for progresjon i innhold for alle barn gjennom barnehagens planverk og praktisk pedagogisk tilrettelegging. Årsplan, periodeplaner og månedsplaner legger strukturer for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens innhold og arbeidsmåter. Planene viser hvordan vi legger til rette for lek og læring, og hvordan barna får nye opplevelser og erfaringer.

Barna skal medvirke i egen hverdag og utvikling. Vi arbeider ut fra prinsippet «foran – ved siden av – bak». Dette handler om å se barnet der det er og tilpasse voksenstøtten ut fra barnets modenhet og utvikling. Barn er i stadig utvikling og blir gradvis mer selvstendig og mestrer mer selv. Personalet skal vurdere barnets behov, tilføre noe nytt og støtte barnet i utforskingen.

V. Overganger

a. Oppstart i barnehagen

Kvaliteten på oppstarten i barnehagen er avgjørende for barnets trivsel og trygghet, og for et godt og gjensidig samarbeid med foreldre. Samarbeidet

starter allerede før barnet begynner i barnehagen, der vi inviterer barn og foreldre til besøk en ettermiddag i mai/juni. Her gir vi nyttig informasjon om barnehagen. Foreldre får tilbud om oppstartsamtale når barnet begynner i barnehagen.

Selve oppstarten er preget av gjennomtenkte rutiner og organisering for å skape trygghet for barn og foreldre.

Små barn er i stand til å knytte seg til flere omsorgspersoner, men har behov for en primær tilknytningsperson som de kan søke trygghet og trøst hos. Oppstartsperiodens varighet og innhold varierer ut fra barnets behov.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

I løpet av barnehagetiden bytter de fleste barna fra liten- til storbarns-avdeling.

Overgangsprosessen starter med muntlige forberedelser. Fra april/mai går barna på jevnlig besøk på ny avdeling sammen med en kjent ansatt for å bli trygg. Gjennom lek og aktivitet blir barna bedre kjent med avdelingen, andre barn og personalet.

Rutiner og innhold på storbarnsavdelingene bygger videre på det barna har opplevd og erfart på småbarnsavdelingene. God informasjonsflyt innad i barnehagen gir en god overgang for barna.

Vi tilbyr foreldresamtale ved oppstart på ny avdeling for å utveksle informasjon vedrørende barnet og den nye avdelingen.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Vi skal legge til rette for sammenhengende læring i barnehagen og skolen. For å sikre en god overgang har barnehagen samarbeidsmøter med skolen.

Overgangen til skole og SFO skal være trygg og forutsigbar for barna. Siste året i barnehagen har vi førskolegruppe og egne aktiviteter for de eldste. Vi er med på blant annet besøksdag på skole og SFO. Vi arbeider målrettet med at barna skal bli selvstendige og trygge, slik at de blir i stand til å ta egne vurderinger og i økende grad ta vare på seg selv.

Bergen kommune har utarbeidet «Plan for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole» Planen skal videreutvikle felles kompetansetiltak for ansatte, samt arenaer for samhandling mellom barnehage, SFO og skole.

VI. Foreldremedvirkning

Foreldreråd og samarbeidsutvalg

Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen og skal fremme deres fellesinteresser. De skal bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Samarbeidsutvalget (SU) er satt sammen med 2 representanter fra foreldrene, 2 fra ansatte og 1 eierrepresentant. Styrer deltar på møtene, men har ikke stemmerett. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) er ikke hjemlet i lovverket, men en måte å forenkle foreldrerådets arbeid i barnehagen. Det er to FAU i barnehagen, et på Rolland og et i Ulsetåsen. Hver avdeling velger to representanter som får mandat til å uttale seg / arbeide med saker på vegne av foreldrerådet.

FAU velger foreldrerrepresentantene til barnehagens samarbeidsutvalg. Det velges 1 representant fra hvert hus

Andre samarbeidsarenaer

Barnehagen inviterer til foreldremøte på høsten der vi legger vekt på at foreldre skal medvirke i planer og innhold.

Foreldre/foresatte får tilbud om to foreldresamtaler hvert år. Her drøftes blant annet barnas utvikling og trivsel. Foreldre/foresatte kan be om flere samtaler ved behov.

Viktig informasjon vedrørende enkeltbarn utveksles daglig når barna kommer til/hentes fra barnehagen. Her får foreldre medvirke til den individuelle tilretteleggingen for barnet.

Bergen Kommune gjennomfører kvalitetsoppfølging i sine barnehager jevnlig. Her har foreldre en viktig rolle og god mulighet til å medvirke og vurdere.

VII Bærekraftig utvikling

I barnehagen skal barna få en begynnende forståelse av betydningen av bærekraftig utvikling. Avdelingene har fokus på gjenskaping og gjenbruk, og ikke minst det å ta vare på naturen på en respektfull måte.

Barna sorterer papir (både tegnepapir og emballasje), plast, glass, metall og restavfall. Når spannene på avdelingen er fulle, er barna med og tømmer i papirkontaineren eller samlesekken for plast. Glass og metallemballasje leveres på miljøstasjonen. Underveis samtaler barna og de voksne om hvorfor ikke alt bosset skal i samme spann.

I. VIII Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Rolland-Ulsetåsen barnehage

Åslia 7

5115 ULSET

53 03 47 70 / 53 03 94 75

**[https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/
avdelinger/barnehager/rolland-ulsetasen-
barnehage](https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/barnehager/rolland-ulsetasen-barnehage)**

**e-post: rolland-
ulsetasen.barnehage@bergen.kommune.no**

**BERGEN
KOMMUNE**